

Fòrum d'Entitats

LA VERTEBRACIÓ DE L'EURAM
COM A NECESSITAT INELUDIBLE
DINS LA NOVA EUROPA

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

Col·legi d'Economistes
de Catalunya

Enginyers industrials
de Catalunya
Associació / Col·legi

Pimecsefes
petites mitjanes
empreses de catalunya

SEGLE XXI
ASSOCIACIÓ DE
POLÍTQUES SOCIALS

Antecedents històrics de l'EURAM

1. **En el transcurs de la història hi ha múltiples referències que palesen l'existència d'un gran bloc de regions al llarg de la costa mediterrània**, bloc que està consolidat en l'àmbit europeu i té nombroses interrelacions. Una de les primeres i més importants referències és la constitució de la Corona d'Aragó, dins la qual hi va estar inclosa durant força temps el sud-est de França.
2. Durant el segle XX i principi del segle XXI intel·lectuals (economistes, geògrafs, demògrafs, etc.), professionals i polítics de diferents orígens –com R. Perpinyà, J. Hortalà, E. Lluch, J. Fuster, J. Maluquer i J. V. Boira, entre altres- i, fins i tot, organismes internacionals –com el Banc Mundial o la FAO- **han cridat l'atenció sobre la necessitat d'adoptar una perspectiva supraregional, que, prenent com a eix el Mediterrani, vertebrés els territoris de Catalunya i València, juntament amb les Balears, amb l'objectiu de conformar una potència econòmica europea**. Com afirmava R. Perpinyà l'any 1932 ¹, cal abandonar l'unilateralisme davant els problemes de l'economia mundial: “Mai triomfarà qui es queda sol. És necessària la col·laboració per al progrés general”. I tal com assenyalava J. V. Boira l'any 2002 ², “s'ha d'adoptar una visió moderna de les relacions regionals que ultrapassi la visió estàtica dels *limes* regionals com a fronteres impermeables i insalvables”, postura d'altra banda ja recollida des de 1961 a diferents documents i estudis de europeus.

¹ R. Perpinyà (1932), *L'interès col·lectiu econòmic a Catalunya i València*. Economia i Finances.

² J. V. Boira (2002), *Euram 2010. La via europea*, Edicions 3 i 4.

Importància de l'EURAM com a unitat regional diferenciada

3. L'adopció d'aquesta perspectiva supraregional obeeix a una realitat manifesta, i és que **l'arc del Mediterrani constitueix un dels eixos més dinàmics d'Europa, amb un pes específic molt important dins d'Espanya i amb fluxos de tot tipus -en l'àmbit intern intern i amb l'exterior.** Els estudis realitzats reforcen la idea d'una regió econòmica natural diferenciada, l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (EURAM), que, a més de Catalunya, València i les Balears, pot incloure l'Aragó, Andorra i la Catalunya Nord, però que ben bé es podria estendre cap a Múrcia i el Llanguedoc. **L'EURAM configura el territori més preparat de tota Espanya des dels punts de vista social i econòmic, i destaca la forta diversificació de les seves estructures econòmiques.** La seva aportació de riquesa al conjunt de l'Estat supera el seu pes específic en terme de població.

4. La **importància demogràfica i econòmica de l'EURAM dins del conjunt de l'Estat** es palesa en el fet que Catalunya, València i les Balears:
 - Concentren 11,7 milions de persones, és a dir el 28,1% de la població total, abasten el 29,3% de la població activa i el 30,2% de la població ocupada.
 - Generen el 32,2% del PIB estatal, percentatge que s'eleva fins al 40,6% en el cas de la indústria manufacturera.
 - Són el principal centre exportador i importador interregional d'Espanya, abasten – juntament amb l'Aragó- el 48% de les vendes i el 41,5% de les compres totals que efectuen entre si totes les comunitats autònomes de l'Estat, i disposen d'un excedent comercial conjunt que representa el 5% del seu PIB.
 - Encapçalen prop de la meitat de les exportacions estatals i són algunes de les majors exportadores de serveis turístics del món.

- Constitueixen una de les àrees supraregionals més dinàmiques d'Espanya i d'Europa.
5. A més, **Catalunya, València i les Balears comparteixen una estructura social i empresarial molt homogènia i mantenen forts lligams entre si**, i es palesa una intensa relació comercial al llarg de l'arc mediterrani, fruit de la forta complementarietat dels seus teixits productius. Les tres regions de l'EURAM estan estretament entrelaçades, i són a la vegada els seus principals clients i proveïdors. **Entre elles circulen anualment més de 15.700 milions d'euros en mercaderies, volum al qual cal afegir altres capítols com el turisme o els moviments de capitals.** Específicament, pel que fa a les mercaderies, es pot apuntar que:
- Gairebé totes les exportacions i les importacions de les Balears amb la resta de l'Estat s'efectuen amb altres regions de l'EURAM.
 - Al voltant del 44% de les exportacions i gairebé el 55% de les importacions de València amb la resta de l'Estat es realitzen amb altres àrees de l'EURAM.
 - Aproximadament el 39% de les exportacions i una mica més del 40% de les importacions de Catalunya amb la resta de l'Estat tenen per destí i per origen altres territoris de l'EURAM.
6. Malgrat tot, la realitat **palesa una sèrie d'elements de preocupació, fruit tant del deteriorament d'algunes de les economies que integren l'EURAM com de la manca de cooperació programada i sistemàtica entre elles**, que està representant una pèrdua del pes específic d'aquesta àrea en el context d'Espanya i de la Unió Europea.

Propostes per potenciar l'EURAM

7. **Tot l'anterior justifica la necessitat de conformar una potència econòmica al llarg del Mediterrani, amb la finalitat que sigui una de les regions més pròsperes d'Europa.** Les sinergies derivades d'impulsar l'EURAM generaran beneficis multiplicadors per a l'àrea mateixa, però també representaran aportacions importants per al conjunt de l'Estat, tant per la seva rellevància socioeconòmica actual com per la materialització de les potencialitats existents. Però més enllà d'això, la construcció d'un eix mediterrani sorgeix com una necessitat ineludible per a les regions que **en** formen part de cara a afrontar els reptes que planteja la nova Europa, l'Europa ampliada i l'Europa de les regions. Cadascuna de les parts que integren l'EURAM tindrà múltiples problemes per poder respondre de manera individual a allò que el món globalitzat i l'Europa dels 25 ens reportarà, bàsicament quant a la competitivitat davant de països amb costos laborals, fiscals i d'implantació clarament inferiors. Tanmateix, **la cooperació** d'aquestes regions permetrà no únicament afrontar els reptes sinó, també, plantejar estratègies d'actuació dinàmiques que portin a avançar posicionaments en el context internacional.
8. **La potenciació de l'EURAM exigeix la implicació política i econòmica del Govern central i, també, dels governs autonòmics,** que han de dissenyar mesures i aplicar instruments que ultrapassin la concepció tradicional de l'Estat, tals com l'adopció de polítiques econòmiques transversals i adequades reformes estructurals. Aquesta implicació hauria de partir d'un **reconeixement institucional de la iniciativa i de la seva necessitat i -a la vegada- rellevància per al conjunt d'Europa i de cara al nou context europeu.** Però val a dir que **aquest reconeixement institucional solament serà possible si la societat pren consciència de la importància d'aquest projecte, participa i l'impulsa adequadament.**

9. **Convertir l'EURAM en un dels líders de l'economia europea i en una regió clau de la nova Europa exigeix donar una resposta ràpida a dos grans temes bàsics que són a l'arrel del desenvolupament econòmic sostenible de la macroregió.** D'una banda, s'ha de superar l'excessiu **dèficit fiscal** que manté el conjunt de l'EURAM amb la resta de l'Estat, com a condició *sine qua non* per poder millorar els seus fonaments i dinamitzar la seva activitat. Cal que la necessària col·laboració dins del conjunt d'Espanya no assoleixi els nivells actuals més enllà d'una justa solidaritat per a les regions de l'EURAM, **ja que això té perjudicis evidents per a la seva capacitat de desenvolupament.** I, vinculat a això, cal vertebrar una **dotació d'infraestructures i equipaments bàsics** que superi l'enfocament radial que caracteritza la planificació estatal i que faciliti la connexió al llarg del corredor del Mediterrani i amb la resta d'Espanya i d'Europa, per mirar d'equilibrar les prioritats políticoeconòmiques en favor de la creació d'un gran eix atlàntic d'àmbit europeu (Lisboa-Madrid-París-etc.). Aquesta dotació ha de ser capaç no solament d'afrontar els requeriments actuals sinó, també, d'anticipar les necessitats futures **en el marc d'un desenvolupament sostenible de les regions de l'EURAM.** Val a dir, en aquest sentit, que la inversió pública estatal a l'EURAM ha estat fins el moment menor a la que li pertocaria d'acord amb la seva rellevància demogràfica i a la seva potencialitat econòmica.
10. **La conformació d'un veritable eix del Mediterrani exigeix l'enfortiment de les interrelacions entre els diferents territoris, amb acords i actuacions concertades que permetin consolidar les estructures socials i econòmiques.** Amb aquesta finalitat, cal tenir present que:
- El **coneixement mutu** és un primer pas per a la comprensió i la col·laboració entre regions, així com per a la superació de posicions socials i culturals desintegradores.

- El **consens entre les forces polítiques i les forces socials** (patronals, sindicats, professionals, ciutadans, etc.) ha d'estar a la base de la generació d'una tupida xarxa d'interrelacions institucionals.
- La **cooperació empresarial** ha de constituir un dels eixos fonamentals en què sustentar la macroregió en l'actualitat i, molt especialment, en què basar la seva potenciació de cara al futur, sobretot en un marc caracteritzat per la globalització i per una Unió Europea ampliada que traslladarà el seu centre de gravetat cap al centre-est del continent.

Col·legi d'Economistes de Catalunya
Associació de Polítics Socials Segle XXI
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya
Pimec-Sefes, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya

29 de març de 2004